

Literatur. LORENZ, K., 1935, Der Kumpan in der Umwelt des Vogels. Journ. f. Ornith. 83, p. 194. — TINBERGEN, N. und KUENEN, D. J., 1939, Über die auslösenden und die richtunggebenden Reizsituationen der Sperrbewegung von jungen Drosseln (*Turdus m. merula* L. und *T. e. ericetorum* Turton). Zeitsch. f. Tierpsych. 3, p. 42.

Havainnot Alavuden asemanseudun linnustosta vv. 1944—1946.

AIMO KOMONEN

Seutu, jolla minulla oli tilaisuus tehdä lintuhavainnot 22. XI. 44—26. V. 46 välisenä aikana, oli varsin suppea, vain noin 48.5 km². Alueen, jonka keskuksena oli asema, pohjoisraja kulki Vetämä—Töysänjärvi-linjalla, itärajana olivat Lapuanjoenvarsiniityt, etelässä kirkonkylän asutus ja lännessä Metsälammen ja Vetämäjärven välinen suo-kalliomaasto.

Mitään suurempia vesistöjä ei seudulla ollut. Suurimmat, Vetämä-, Töysän- ja Alavudenjärvi, olivat alueen rajoilla ja sitäpaitsi siksi pienet ja lintuköyhät, etteivät ne vaikuttaneet sanottavasti alueen linnustoon. Sitävastoin pienet lammet, Metsä- ja Pumppulampi, olivat etenkin vesilintujen keskuksina varsin huomioon otettavat.

Jokia oli oikeastaan vain yksi, Lapuanjoki. Paria siihen laskevaa lisäjokea on paremminkin pidettävä Etelä-Pohjanmaalle ominaisina ns. luomina.

Alueesta varsin suuren osan muodosti metsäkielekkeiden enemmän tai vähemmän rikkoma peltoaukeama. Metsästä valtaosa oli alueen länsiosassa, ja se oli suurimmaksi osaksi kosteaa, kuusivaltaista sekametsää. Vain siellä täällä oli pieniä kuivia metsäkankaita taikka harvaa kitukasvuista petäjää kasvavia kallioita. Lehtipuita ei metsiköissä tavannut laisinkaan, ainoastaan Vetämä—Töysänjärven välillä olevalla paloalueella oli suurempi yhtenäinen lehtipuualue, mutta sekin oli käsivarrenpaksuista vitsikkoa. Soita oli oikeastaan vain yksi, rämetyyppinen, n. 3 km:n pituinen suo Metsälammen ja Vetämäjärven välillä.

Linnuston puolesta alueella oli vain kaksi mielenkiintoista aluetta, Pumppulampi ja Metsälampi, mutta myöskin erään kostean, aikai-

semmin mainitulta rämesuolta lähtevän purolaakson linnusto oli suhteellisen lajirikas. Tässä n. 2 km pitkässä mutta vain n. 50 m leveässä laaksossa pesivät mm. *Corvus corone cornix*, *Pica pica*, *Garrulus glandarius*, *Fringilla coelebs*, *Emberiza citrinella*, *Parus atricapillus*, *Phylloscopus trochilus*, *Sylvia borin*, *Turdus pilaris*, *T. musicus* ja *Columba palumbus*. Esiintymisestä päätellen pesivät lisäksi joko laaksossa tai sen välittömässä läheisyydessä: *Carduelis spinus*, *Emberiza hortulana*, *Parus cristatus*, *Muscicapa hypoleuca*, *Phylloscopus collybita*, *Turdus ericetorum*, *Erithacus rubecula*, *Dryocopus martius* ja *Lyrurus tetricus*.

Pumppu- eli Hautalampi sijaitsee n. 1 km kaakkoon asemalta keskellä viljelyksiä. Lammen ja tästä n. 400 m:n päässä olevan Lapuanjoen välinen viljelysalue peittyi keväisin suurimmaksi osaksi veden alle. Lammen itärannalle oli muodostunut kapea pajukko, osittain ojanvarsiin, osittain mutahautojen reunamille. Pohjoispäässä lampea oli pieni petäjätynneikkö, joka joutui keväisin kokonaan veden alle. Alue oli erittäin suosittu muuttolintujen oleskelupaikka.

Muuttoaikana, joka kesti n. 30 päivää, lammella taikka sen tulva-alueella vierailivat ainakin seuraavat lajit: *Anthus pratensis*, *Luscinia svecica*, *Anas acuta*, *Aythya ferina*, *A. fuligula*, *Bucephala clangula*, *Podiceps cristatus*, *Pluvialis apricarius*, *Tringa glareola* ja *Tringa nebularia*. Seuraavista lajeista jäi aina muutama pari pesimään lammen välittömään läheisyyteen: *Corvus corone cornix*, *Pica pica*, *Fringilla coelebs*, *Emberiza schoeniclus*, *Alauda arvensis*, *Motacilla alba*, *Ph. trochilus*, *Saxicola rubetra*, *Anas platyrhynchos*, *A. crecca*, *A. penelope*, *Vanellus vanellus*, *Actitis hypoleucos*, *Numenius arquata* ja *Capella gallinago*.

Näistä etenkin sorsat ja isotaivaanvuohi vierailivat huomattavasti suuremmin joukoin kuin mitä niitä jäi seudulle pesimään.

Ottaen huomioon Pumppulammen alueen pienuuden ja miltei täydellisen puuttomuuden sillä tavattua lajilukua on pidettävä kohtalaisen suurena, onhan se, alueen yllä nähdyt linnut mukaanluettuna, n. 35 % koko tutkitun alueen linnustosta.

Aivan erilainen luontonsa ja linnustonsa puolesta oli seudun toinen lampi, Metsälampi. Se sijaitsee noin 3.5 km päässä asemalta lounaaseen jo aikaisemmin mainitun rämesuon päässä. Toisilta sivuilta ympäröi lampea kohtalaisen korkea metsä ja metsäin kallio.

Lampi, joka on matala ja runsaskasvustoinen, oli jo pesimääjan alussa etenkin ♂-sorsien mieluisa ruokailupaikka. Tapasin siellä säännöllisesti sinisorsia, taveja ja haapanoita, 10—20 yks. kutakin lajia. Lammen rannalla kierteli hyvin usein ruokailemassa myös 1 tai 2 kurkea.

Lammen ja sen aivan välittömän ympäristön lajiluku jäi melkoisesti jälkeen Pumpulammen lajiluvusta, sillä se käsitti vain n. 28 % seudun linnustosta. Tämän lammen linnuston voi jakaa esiintymisensä puolesta kolmeen ryhmään: säännöllisesti ruokaileviin, satunnaisesti ruokaileviin sekä ehkä jo toiseen ryhmään kuuluviin, lähiympäristön lintuihin.

Ensinmainittuja oli 6 lajia: *Motacilla alba*, *Anas platyrhynchos*, *A. crecca*, *A. penelope*, *Tringa ochropus* ja *Grus grus*. Satunnaisia oli 4 lajia: *Anas acuta*, *Bucephala clangula*, *Podiceps auritus* ja *Tringa glareola*. Lähiympäristön lajeja oli seuraavasti: *Carduelis spinus*, *Pyrrhula pyrrhula*, *Fringilla coelebs*, *Anthus trivialis*, *Motacilla flava thunbergi*, *Parus atricapillus*, *Ph. trochilus*, *Turdus pilaris*, *T. ericetorum*, *Dryocopus martius*, *Cuculus canorus*, *Falco subbuteo*, *Accipiter gentilis*, *Columba palumbus*, *Numenius arquata*, *Capella gallinago*, *Tetrao urogallus* ja *Tetrastes bonasia*.

Kun lampien lajistoja verrataan toisiinsa, huomataan Metsälammen olevan paljon „erämaisempi“, kun taas Pumpulammen linnuston kokoomus on tyypillistä viljelysseudun lammille.

Koko aluetta silmälläpitäen lisäsivät edellä mainitut lammet lajilukumäärää n. 9 %:lla.

Alueen linnustosta oli havaintoaikana satunnaisia tai todennäköisesti muuttavana tavattuja n. 23 %.

Seuraavassa esitetään lajistollinen katsaus alueen linnustoon.

Corvus corax L. Käväisi joskus asemalla talvisaikaan. Pesi mahdollisesti Vetämäjärven läheisyydessä.

Corvus corone cornix (L.). Ainakin osa seudun variksista muutti talvikuuksiksi pois, mutta maaliskuun loppupäivinä ne alkoivat ilmestyä takaisin. Helmi—maaliskuussa varisten lukumäärä oli huomattavasti pienempi kuin harakoitten. Esim. vielä 25. III. 46 suurimmaksi osaksi asutusseudun läpi suoritettussa n. 10 km:n arvioinnissa suhde oli vain 18:33 harakoitten hyväksi. Myöhemmin suhde kuitenkin muuttui uusien yksilöitten tultua etelästä. Varsinaisen muuton katsoin tapahtuneen huhtikuun ensi päivinä, jolloin aseman seudun pelloilla oli usein 40—60 yks. käsittäviä varisparvia. Parveilua huomasin vielä silloinkin, kun jo eräillä oli munia pesässä. Uusia pesiä löytyi jo 13. IV., mutta munia oli pesissä vasta 20. IV—19. V. välisenä aikana. Munien lukumäärä oli 3—6 kpl., ja mitat 6 pesästä 38.4—45.1 × 28.9—31.1.

Corvus frugilegus L. Yksinäinen lintu asemalla 11. IV. 46.

Coloeus monedula (L.). Kirkon kelloapulissa 2 yks. 26. V. 46.

Pica pica (L.). Laji oli seudulle ja ehkäpä on koko etelä-Pohjanmaalle leimaa-antavin. Voittihan se esim. varisten lukumäärän talvisin. Tämä tosin johtui myös siitä, ettei se muuttanut kuten varis seudulta pois, vaan ainoastaan siirtyi asutuskeskuksiin talven ajaksi. Munallisia pesiä tapasin n. kuu-kauden ajan, nim. 23. IV—23. V. välisenä aikana. Uskon lintujen pesien tuhouduttua pesineen uudelleen, muuten eivät ole selitettävissä vielä toukok. puolivälissä tapaamani uudet pesät. Munien luku vaihteli 5—8 kpl., tavallisimmin se oli 6 kpl. Pesäpuu vaihteli 7—8" petäjistä sireenipensaseen saakka. Pesä oli kuitenkin useimmiten kuudessa n. 4—5 m:n korkeudella, mutta pari kertaa vain 2,5 m:n korkeudella pikku petäjässä tai kuudessa.

Garrulus glandarius (L.). Verrattuna esim. Ylistaron närhikantaan lintu oli harvinainen. Aseman läheisyydessä asusti ainakin 2 paria, joista toisella pesä ja 8 munaa pikkukuudessa.

Sturnus vulgaris L. Laji oli asutuilla seuduilla varsin yleinen. Ensimm. saapuivat 23. III. 45 ja 25. III. 46 ensin vain 1—2 yks., parvien kuitenkin suurentuessa päivä päivältä aina 29.—30. III. saakka, jolloin ne saavuttivat maksiminsa, n. 25—30 yks. Parvet pysyivät sellaisina n. huhtikuun 19. p:ään saakka, jolloin pesiminen oli yleisesti alkanut. Sen jälkeen parvet nopeasti pienenivät alle 10 yks. käsittäviksi, pysyen tällaisina n. toukok. 21—23. p:ään. Tällöin näin emojen kantavan ruokaa poikasilleen. Tällä kuten eräillä muillakin lajeilla havaitsin v. 1946 huomattavaa lukumäärän kasvua edelliseen kevääseen verraten. Pesivien yksilöiden lukumäärä pysyi kuitenkin samana kuin edellisenä vuonna (asemalla n. 10—15 paria), mikä johtunee tälle lajille sopivien pesäpaikkojen puutteesta.

Carduelis carduelis (L.). Yksinäinen lintu aseman pelloilla 4. I. 46.

Carduelis spinus (L.). Tapasin kaikkialla havumetsissä, mutta ei kovinkaan runsaslukuisena.

Carduelis flammea (L.). Kevättalvella 1945 (mm. vielä 25. III.) oli pari parvea seudulla, suurin n. 100 yks., sekä yksinäinen ♂ 30. IV. Syksyllä v. 1945 tulivat ensimmäiset lokakuun alussa ja viipyivät n. 20—25 yks. käsittävässä parvessa tammikuuhun, mutta helmikuussa ja myöhemmin keväällä en lajia enää tavannut.

Pyrrhula pyrrhula (L.). Talvella 1944—45 oli punatulkkukanta harvinaisen vahva. Joulukuun—tammikuun aikana arvioin asemalla olevan n. 35—40 yks. Linnut olivat paikalle houkutelleet suuret, siirtolaisten tuomat pellava- ja hampukasat, joiden ääressä tapasi usein n. 20—25 yks. Linnut hävisivät asuntojen läheltä maaliskuun lopulla, eivätkä ne seuraavana talvena enää tulleetkaan niin suurella joukolla (pellava- ja hampukasat olivat hävinneet), vaan ainoastaan n. 10 yks. saapui asemalle. Tänä viimeisenä vuonna ne hävisivät huhtikuun puolivälissä metsiin.

Pinicola enucleator (L.). Asemalla pihlajassa yks. 30. XII. 44.

Loxia curvirostra L. Etenkin kevättalvisin yleinen ja todennäköisesti pesikin näinä vuosina.

Loxia pytyopsittacus Borkh. 12. V. 46 parvi, missä 2 ♂♂ ja 2 ♀♀.

Fringilla coelebs L. Yleisimpiä lintuja. Talvella 1944—45 oleskeli aluksi

2 ♂♂, myöhemmin 1 ♂ asemalla eläen pellavansiemenillä. Viimeksi näin linnun 5. II. 45. V. 1945 saapui ensimm. 25. III. ja 5. IV. laji oli jo yleinen. V. 1946 ensimmäinen 4. IV.; seuraavina päivinä aivan yleinen. 11. IV. 46 tapasin Pumpmulammella yliopp. O. Penttisen kanssa n. 250 yks. käsittävän parven ja seuraavina päivinä näin useita 40—50 yks. käsittäviä parvia, mutta jo 14—15. IV. näytti massamuutto olevan ohitse. Pesä: 20. V. 45 5 munaa, ♀ hautoi; 21. V. 45 tyhjä; 21. V. 45 3 munaa; 29. IV. 46 ♀ rakensi, samassa pesässä 5. V. 2 munaa; 14. V. 46 tyhjä pesä, 22. V. 46 ♀ hautoi.

Passer domesticus (L.). Yleinen kaikissa asutuissa paikoissa. Asemalla oleskeli talvisin n. 40—50-päinen parvi, näistä pesi samalla paikalla ainakin 10—15 paria, joilla oli poikaset toukokuun viimeisinä päivinä. Yliopp. O. Penttinen tapasi albinon 1—6. I. 45 Rantatöysän kylässä (vrt. Luonnon Ystävä 1946, siv. 57).

Emberiza citrinella L. Yleinen, etenkin asutuilla seuduilla. Talvella 1945—46 oleskeli asemalla n. 20—30 yks. käsittävä parvi, joka hajaantui huhtikuun alkupuolella lähiympäristöön.

Emberiza hortulana L. Saapuivat huhtikuun alkupäivinä. Myöhemmin keväällä runsaudessa miltei edellisen lajin veroinen.

Emberiza schoeniclus (L.). Pumppulampi oli ainoa paikka, missä tapasin pajusirkkua, vaikka luultavasti se asusti myös kaikilla järvilla. Saapui 29. IV. 45 ja 21. IV. 46. 13. V. 45 tapasin ♀:n rakentamassa pesää, jossa 20. V. oli 5 munaa.

Alda arvensis L. Yleinen kaikilla suuremmilla peltoaukeamilla. Vuonna 1945 ensimm. 3. IV. Tämän jälkeen useamman päivän ajan lensi kiuruja, tavallisesti parittain, aseman yli suoraan luoteeseen.

Anthus trivialis (L.). Ehkä yleisin lintu seudulla, joka tapauksessa toisena peipon jälkeen. Saapui huhtikuun lopulla ja toukokuun alussa.

Anthus pratensis (L.). Tapasin vain kahdesti muuttoaikana (21—24. IV. 46) Pumpmulammen rantapensaikossa.

Motacilla f. flava L. 15. V. 45 3 yks. Pumpmulammella.

Motacilla flava thunbergi Billb. 15. V. 45 yksinäinen ♂ Pumpmulammella. Vuonna 1946 3. V. 3 yks. Vähäjärvellä suuremmassa *M. alba*-parvessa. 18. V. 46 1 ♂ Metsälammella ja läheisellä suolla. 20. V. 46 lähtien oleskeli yksi pari kirkolle johtavan maantien varressa.

Motacilla alba L. Hyvin yleinen, viihtyy etenkin sahojen ja puutavaran varastoimispaikkojen läheisyydessä. Kuitenkin tapasin lintua myös ulkopuolella ihmisasutuksen Metsälammella, missä tosin oli heinälatoja kulttuurialueella edustamassa. Ensimm. saapui v. 1945 24. IV. ja v. 1946 21. IV. Massamuuton tapaista esiintyi kuun lopulla. V. 1944 oli eräs nuori yksilö asemalla vielä 22. XI. pyrkien lumisadetta pakoon asuinhuoneisiin.

Parus major L. Yleinen laji. Jonkin verran siirtymistä asutuskeskuksiin talveksi huomasi tapahtuvan. Poikueista päätellen pesi kahdesti keässä.

Parus cristatus L. Tiaista ehdottomasti harvinaisin. Kevättalvella v. 1946 joskus 1—2 yks. metsäiaisten joukossa kiertelevänä. 25. IV. 46 pesä, jossa 2 munaa.

Parus atricapillus L. Yleisempi kuin edelliset lajit. Etenkin talvella oli

laji „metsälinnuista“ runsaslukuisina, vaikka parvien vahvuus olikin tavallisesti vain 4—5 yks. Pesiä: 12. V. 46 1 muna ja 22 V. 46 6 munaa.

Regulus regulus (L.). Huhtikuun lopulla v. 1946 tapasin muutamia lintuja asemalla, samoin kirkolla ns. Seurakuntametsässä 2 yks. Edellisenä vuonna ja talvella en tavannut lajia lainkaan.

Lanius excubitor L. 27. X. 45 yksinäinen lintu aseman lähellä eräällä suolla (vrt. Luonnon Ystävä 1945, siv. 184).

Lanius collurio L. Yksinäinen lintu keväällä 1945 Vetämäjärven luona radan varrella.

Bombycilla garrulus (L.). Tammikuun alussa v. 1945 oleili n. 50-päinen parvi asemalla, mutta pihlajanmarjojen loputtua ne hävisivät. Syksyllä v. 1945 havaittiin ensimmäiset jo 18. X., mutta ne poistuivat pian enkä nähnyt lajia ennenkuin 20. IV. 46, jolloin havaitsin yksinäisen linnun aseman lähellä metsässä.

Muscicapa hypoleuca (Pall.). V. 1945 en tavannut kirjosiieppoa laisinkaan, mutta v. 1946 laji oli erittäin yleinen. Pesivänä havaitsin ainakin 2 paria asemalla, 4—5 paria kirkolla sekä metsissä 3 paria. Saapui 18—19. V. 46.

Phylloscopus collybita Vieill. Ei kovin yleinen. Viihtyi erikoisesti kosteissa puronvarsimetsissä.

Phylloscopus trochilus (L.). Eräs yleisimmistä linnuista seudulla.

Sylvia borin (Bodd.). Jokseenkin yleinen peltojen reunoilla olevissa pajukoissa.

Turdus pilaris L. Melkein yhtä huomiota herättävä kuin *Pica pica*. Yleinen kaikissa asutuskeskuksissa. Esiintymisestä päätellen pesi muutama pari vieläpä n. 2 km lähimmästä asumuksesta, Metsälammella. Talvella 1945 oleskeli tammikuun ajan n. 100—150 yks. asemalla, mutta kuten tilhet hävisivät räkätitkin seudulta pihlajanmarjojen loputtua. Saapui 25. IV. 45 ja 21. IV. 46, viimeksi mainittuna vuonna kuitenkin vasta n. 4—5 päivää myöhemmin suurempina parvina esiintyen. Pesäyhdyskuntia tapasin molempina vuosina 6 kpl., mutta luultavasti niitä oli huomattavasti enemmän. Yhdyskunnat käsittivät 4—16 paria. Pesäpaikakseen lintu valitsi täällä samoin kuin K. TAKALAN (Luonnon Ystävä 1946, siv. 165) mukaan Suonenjoella kin mieluummin havupuun, sillä esim. 45 pesästä oli 3 koivussa, 19 kuusessa ja 23 petäjässä. Pesäpuitten koko vaihteli käsivarrenpaksuisesta näreestä 12" petäjään. Keskimäärin pesät olivat 6—7 m:n korkeudella (vaihdellen 2,5—10 m) ja useimmiten puun latvaosassa. Vain 4 pesää tapasin petäjän oksalta muitten ollessa rungossa kiinni.

Alavudella ei ollut tapahtunut samaa pesäpaikan siirtymistä, minkä huomasiin Käkisalmessa. Kun siellä n. v. 1930 valtaosa pesistä oli matalalla, rungossa kiinni, oli vv. 1938—39 suurin osa pesistä korkealla ja oksan kärjessä. Katson, että tähän on ollut suurimpana vaikuttimena asutuksen nopea kasvaminen vuosien 1930—39 välillä.

Munallisia pesiä tapasin Alavudella 10. V. 1945. V. 1946 löysin ensimmäiset munalliset pesät vasta 17. V. Munien mitat 3 pesyeestä 21,4—22,8 × 26,9—33,1.

Turdus ericetorum Turton. Laji oli esim. *T. musicusta* harvinaisempi vv. 1945—46, ja vanhoista pesistä päätellen se ei aikaisempinakaan vuosina

ole ollut kovin yleinen. Saapui 2. V. 45 ja 20. IV. 46. 27. V. 45 2 pesää, joissa 1 ja 3 munaa.

Turdus musicus L. Melko yleinen koko alueella. Oleskelivat mielellään räkättien seurassa ja pesivät niitten yhdyskunnissa, mutta muodostivat myös oman yhdyskunnan. Myöskin yksikseen eläjänä tapasin useita. Saapui 26. IV. 45 ja 25. IV. 46. Pesiä: 17. V. 46 5 munaa, 21. V. 45 4 pesää, joista 1 särjetty ja muissa 3, 4 ja 5 munaa, emot hautoivat. 22. V. 46 tyhjä ja 27. V. 45 5 poikasta. Pesät olivat maasta lähtien aina 1,3 metrin korkeudella.

Oenanthe oenanthe (L.). Yleinen, mutta huomattavasti harvinaisempi kuin esim. Ylistarossa. Saapui 23. IV. 45, mutta pääjoukot vasta n. 3. V. 45. V. 1946 ensimmäin. 11. V. Pesimäaikaan viihtyivät etenkin sahojen lautatarhojen läheisyydessä.

Saxicola rubetra Bechst. Tavallinen viljelyksillä, mutta oli yleisempi pienillä erillisillä niityillä kuin suurilla yhtenäisillä pelloilla, mikä johtuu pajukojen puuttumisesta viimeksi mainituista. Urokset saapuivat 10. V. 45 ja 30. IV. 46.

Phoenicurus phoenicurus (L.). Harvinaisen puoleinen, mutta pari pesimistä havaitsin asemalla.

Luscinia svecica (L.). Yksinäinen ♂ 19. V. 46 Pumpulammen pajukossa.

Erithacus rubecula (L.). Ei kovin yleinen, viihtyi mielellään kosteissa ja rehevissä metsissä, etenkin jos metsän halki virtasi pienikin puro.

Cinclus cinclus (L.). Talvella 1945—46 tapasin lintua useamman kerran Kärppäkoskessa ja Rantatöysässä.

Hirundo rustica L. Verrattuna esim. Ylistaron vastaavaan kantaan oli laji harvinainen, mutta tapasin läpi koko alueen pesivänä, mutta ainoastaan asemalla hieman runsaampana. Kaukaisemmissa niityladoissa en huomannut pesimistä kuten esim. Ylistarossa. Saapui 3. V. 45 ja 19. V. 46. Miltei valkea yksilö oli syntynyt v. 1945 (vrt. Luonnon Ystävä 1945, siv. 185).

Delichon urbica (L.). Yksi pari pesi keväällä 1945 Kärppäkoskella talonpäädyssä. Muualla en lintua tavannut.

Riparia riparia (L.). Kymmenkunta paria pesi asemalla eräässä pienessä hiekkahaudassa v. 1945. Näin lintuja myös kauempana Lapuanjoen varrella, ja ehkä niillä siellä oli muitakin pesäpaikkoja.

Dryobates major (L.). Vv. 1944—46 en tavannut tätä lajia kuin 2—3 kertaa enkä myöskään löytänyt uusia pesiä. Alueella olivat pesäpuiksi kelpaavat haavat tosin etupäässä nuoria, mutta en kuitenkaan usko sen seikan yksinomaan karkoittaneen tikkoja seudulta.

Dryobates minor (L.). Yksinäinen lintu 6. IV. 46 kirkonkylän lähellä.

Dryocopus martius (L.). Harvoin nähty lintu, paitsi keväällä v. 1946, jolloin eräs pari oli asettunut aseman läheiselle pienelle metsäsaarekkeelle.

Iynx torquilla L. Saapui 25. V. 45 ja 12. V. 46; ei ollut kovinkaan yleinen. Kuitenkin pesi esim. hautausmaalla pari molempina kesinä.

Cuculus canorus L. Vaikutti harvinaiselta linnulta. Saapui vasta toukokuun lopulla ja jäi silloinkin kauemmas asutuskeskuksista.

Falco subbuteo L. Yksinäisiä lintuja tapasin toukokuun alusta lähtien.

Falco columbarius L. 2 yks. 30. IV. 46 lähellä Metsälampea.

Falco tinnunculus L. Hyvin yleinen. Saapui 15. IV. 45 ja 8. IV. 46. Pesi

luultavasti aseman läheisyydessä, päätellen ♂-linnun säännöllisestä näyttäytymisestä huhti—toukokuun aikana v. 1946.

Buteo lagopus (Brünn.). Yksinäinen, luultavasti muutosta myöhästynyt lintu lensi aseman yli pohjoiseen 17. V. 46.

Buteo buteo (L.). Vuonna 1945 näin ensimmäinen jo 16. IV., vaikka varsinainen muutto näyttikin alkavan vasta 24. IV. Vuonna 1946 saapui ensimmäinen 26. IV. Tuntui olevan melko yleinen, mutta pesimistä en todennut.

Accipiter gentilis (L.). 12. V. 46 näin kanahaukan iskevän petäjänkyljessä rummuttavan palokärjen kimppuun.

Accipiter nisus (L.). Yksinäinen lintu verotti aseman runsasta varpuskantaa talvella 1944—45 ainakin helmikuun puoliväliin saakka. V. 1946 näin ensimmäinen 26. IV. asemalla.

Anser anser (L.). 25. IV. 45 lensi 21 merihanhea pikku parviin hajaantuneina matalalla räntäsateessa aseman yli. Lentosuunta oli pohjoiskoillinen.

Cygnus cygnus (L.). Yliopp. O. Penttisen mukaan nähty syksyllä 1945 Kirkkojärvässä.

Anas platyrhynchos L. Yleisimpiä lajeja seudulla. Ensimmäiset saapuivat muutamia päiviä ennen suurempien vesien aukeamista, pääjoukkojen saapessa vasta sen jälkeen. Ensimmäinen 15. IV. 45 ja 11. IV. 46. Vuonna 1946 olivat parvet huomattavasti suurempia kuin edellisenä keväänä, kuitenkin enintään n. 20 yks. Pesimisen alettua saattoi kuitenkin tavata parvia, joissa oli 20 urosta. Tämä kuten toisetkin sorsat oli keskittynyt kahteen „painopisteeseen“, Pumppu- ja Metsälampeen. Pesä 12. V. 46; 3 munaa.

Anas crecca L. Samoin kuin edellinen oli tavikin runsaslukuisempi v. 1946 kuin edellisenä keväänä. Muutto tapahtui sinisorsien ja haapanoitten muuton välisenä aikana (29. IV. ja 20. IX.). Parvissa oli tavallisesti 6—10 yks. Vain kerran, 23. IV. 46, tapasin 26 yks. ruokailemassa Pumppulammen ranta-elloilla.

Anas penelope L. Edellistä yleisempi, mutta ei niin yleinen kuin *A. platyrhynchos*. Saapui sinisorsaa myöhemmin heti tavien saavuttua, nimittäin 29. IV. 45 ja 24. IV. 46. Linnut eivät hajaantuneet sinisorsien tavoin pikkuparviksi seudulle saavuttuaan, vaan pysyivät yksissä pesimisen alkuun saakka. Parvien suuruus vaihteli 10—31 yks., mutta pesimäaikana tavatuista ♂♂ päätellen ne eivät jääneet pesimään näin runsaslukaisesti. Pesä 20. V. 45; 9 munaa.

Anas acuta L. Esiintyi harvinaisena ja todennäköisesti vain muuttavana. Vuonna 1945 ♂ ja ♀ 29. IV. Pumppulammessa. V. 1946 asusti 2 ♂♂ ja 2 ♀♀ Metsälammessa huhtikuun viimeisinä päivinä. Viimeiset 3 yks. tapasin 3. V. Pumppulammessa.

Aythya ferina (L.). Pumppulammessa 29. IV. 45 6 ♂♂ ja 3 ♀♀.

Aythya fuligula (L.). Pumppulammessa edellisten seurassa 3 ♂♂ ja 2 ♀♀.

Bucephala clangula (L.). Saapui huhtikuun lopulla, mutta varmaa seudulle jäämistä en voinut todeta.

Podiceps cristatus (L.). Pumppulammessa yksinäinen ♂ 29. IV. 45.

Podiceps auritus (L.). 12. V. 46 tapasin 2 lintua Metsälammessa. Ne oliselivät muutamia päiviä lammella, mutta pesimistä en havainnut.

Columba oenas L. Syyskuun puolivälissä v. 1945 oli 2 yks. ammuttu paikkakunnalla, paikasta ja ajasta en saanut tarkempia tietoja.

Columba palumbus L. Aika yleinen, mutta ei kuitenkaan kovin runsaslukuinen. Saapui 27. III. 45 ja 11. IV. 46. Pesän, jossa jo 17. V. 46 oli 2 isoa poikasta, löysin kuusen oksalta.

Pluvialis apricarius (L.). 6. V. 45 tapasin veljeni kanssa 28 yks. Pumpplammen päässä heinäpellolla. Samassa paikassa tapasin oras- ja kynnöspelloilta luultavasti saman parven 13. V. 45. Seuraavana vuonna näin 14. V. 45 yks. lentävän aseman yli koilliseen ja seuraavana päivänä 11 yks. lensi lounasta kohti.

Vanellus vanellus (L.). Vuonna 1945 tapasin ensimmäiset 29. IV. Pumpplammella. Linnut, luvultaan 3, olivat koko kevään samoilla paikoin pesienkin siellä. Pesän, jossa oli 4 munaa, löysin 20. V. 45 kesantopellosta. Vuonna 1946 näin ensimmäiset jo 6. IV., jolloin 3 yks. lensi Kirkkojärveltä Pumpplammelle päin. Linnut jäivät nytkin oleskelemaan lammelle, ja niitten joukko lisääntyi yhdellä. 19. V. 46 löysin 2 pesää tulvaniityltä n. 50 m päässä toisistaan. Löytäessäni pesät emot hautoivat jo; kummassakin pesässä oli 4 munaa.

Tringa glareola L. Vuonna 1946 viiپی muutamia lintuja pari päivää seudulla. 18. V. tapasin 3 yks. Metsälammella ja 6 yks. Pumpplammella. Viimemainitussa paikassa tapasin parin parittelemassa rantapajukossa. Vielä seuraavana päivänä kuulin niitten huutavan lammien rannalla, mutta en enää myöhemmin.

Tringa ochropus L. Metsälammella tapasin 27. IV. 46 2 yks. Samat yksilöt olivat paikalla vielä 30. IV., ja 12. sekä 18. V. näin yksinäisen linnun lammella. Linnut kävivät lammella ainoastaan ruokailemassa, viiپیen vain n. ½ tuntia ja hävisivät sitten jonnekin etelänpuoleisiin metsiin.

Tringa nebularia (Gunn.). 3. V. ja 19. V. 46 näin linnun Lapuanjoen tulvaniityillä.

Actitis hypoleucos L. Eräs pariskunta oli koko kesän Lapuanjoen varrella Pumpplammen kohdalla. Muualla en tavannut. Saapui 21. V. 45 ja 18. V. 46.

Numenius arquata (L.). Suuremmilla peltoaukeamilla hyvin yleinen. Aseman läheisyydessä pesi n. 1 km:n säteellä v. 1946 9—10 paria. Saapui 16. IV. 45 ja 17. IV. 46. Pesä: 10. V. 45 4 munaa, 20. V. 45 4 munaa ja 12. V. 46 4 munaa. Kaikki pesät olivat ojanpientareella, ojasta vain n. 50—60 cm. Tapasin linnun myös Metsälammen luona suolla sekä Asema—Vetämäjärvi-linjalla ns. Paloalueella, missä pariskunta oleskeli harvassa koivu—leppä-metsikössä.

Capella gallinago (L.). Oli muuttoaikana yleinen viiپیen useampia päiviä seudulla. V. 1945 ensimmä. 29. IV., v. 1946 jo 21. IV. Yksi pari pesi aseman pellolla, mistä löysin pesän ja 3 munaa 12. V. 46 keskeltä heinäpeltoa.

Larus canus L. Yksinäinen lintu 10. V. 46 aseman yli pohjoiseen.

Sterna hirundo L. 3 yks. vieraili 20. VIII. 45 Pumpplammella.

Grus grus (L.). Pikkuparvissa ylimuuttavana, jäivät myös ruokailemaan muutamiksi päviksi läheisille soille. V. 1945 varsinainen muutto tapahtui 20. IV.—28. IV. välisenä aikana, mutta vielä 27. V. oli 4 yks. rämesuolla ja

sen läheisillä pelloilla ruokailemassa. V. 1946 muutto tapahtui 18. IV—26. IV. 2 kpl. oli asettunut Metsälammen lähelle, missä usein tapasin ne ruokailemassa lammen rannalla toukokuun loppuun saakka.

Tetrao urogallus L. Suhteellisen yleinen. Usein tapasin lajia taajempienkin asutusten, kuten esim. aseman lähellä.

Lyrurus tetrrix L. Kilpaili riekon kanssa ensi tilasta, oli kuitenkin ehkä tätä yleisempi.

Tetrastes bonasia (L.). Harvinaisen puoleinen, esim. riekkoa ja muitakin kanalintuja harvinaisempi.

Lagopus lagopus (L.). Kanalinnuista yleisimpiä. Oleskeli läpi vuoden samoilla paikoilla.

Perdix perdix (L.). Asemalla asusti eräs 4—8-päinen parvi molempina talvina, käyden ruokailemassa latojen ja riihien kupeilla.

Summary: Observations on the bird fauna in the neighbourhood of the railway station of Alavus in the years 1944—46. The area of investigation (48.5 km²) situated in the western half of Central Finland (ab. 62° 35' N, 23° 30' E) comprises chiefly cultivated fields, partly broken by small forest areas. The main part of the more uninterrupted forests are situated in the western half of the area, being chiefly moist spruce or mixed forests. Dry moor forests and rocky pine forests are sparse, deciduous forests practically lacking.

Two small lakes, Pumppulampi and Metsälampi, are favoured habitats of many water and shore birds. The former is situated about 1 km. SE of the station and is surrounded by cultivated fields, the latter in a more uninhabited forest area 3.5 km SW of the station. 35 % of the total number of bird species within the area studied were observed near the former, and 28 % near the latter. — 23 % of the total number of bird species observed within the whole area studied were occasional or probably vagrant. — The list contains all species observed.

Ruokolahden Kuokkalammen linnustosta.

T. A. PUTKONEN

Ruokolahden ja Rautjärven pitäjien rajamailla (61° 15' N, 29° E) on paikkakuntalaisten ja lähiympäristönkin tuntema lintujärvi, Kuokkalampi. Keväällä 1949 tekivät Imatran Yhteiskoulun luonnontieteellisen „Kide“-kerhon ja Lappeenrannan „Mikro“-kerhon lintuihin innostuneet jäsenet retkeilyjä mainitulle lammelle maisteri Lauri Toivarin ja tämän kirjoittajan johdolla, ja näiden retkien tuloksena voidaan esittää seuraavaa.